

František Kalenda

Zlomený král

Detektivní příběh
z doby Karla IV.

DRUHÝ DÍL TRILOGIE

VYŠEHRAĐ

Věnováno mým kantorům

Copyright © František Kalenda, 2018

ISBN 978-80-7429-622-2

„Ba, je to bída teď,“ děl zas král
a rychle zaval sobě vína znovu,
tak rychle, jak by bránil zlému slovu;
však kolem úst již úsměv hrál.
„Mám žízni umřít? – na mou víru,
Ty's oslep', páže – nevidíš,
že přede mnou je prázdná číš? –
a dej mi dobrou míru!

Pij, Bušku – již se nezarmuť –
a poslyš, co Ti král Tvůj moudrý praví:
můj jazyk je jak známo vybíravý –
a našel již v tom víně chuť.
Víš – zkoumat třeba, Bušku milý!
to víno má svůj zvláštní ráz,
zprv trpké, ale milé zas –
my, myslím, už se vpili!“

Jan Neruda: „Romance o Karlu IV.“
(z Balad a romancí)

I

Medikus

VOLAVKA

„Můj pane! Pomoz mi!“

Ten výkřik musel znít příšerně nepřírozeně. V ústech cítila sucho, ve spáncích bolest. Ještě chvíli a seknu tady sebou, prolétlo jí hlavou, a pak budu potřebovat opravdovou pomoc. I když hned zapochybovala, kdo by ji pak před Matčiným hněvem chránil.

Konečně. Rytíř si všiml ležící dívky, jak v prachu a cárech žadoní o pomoc. Seskočil z koně a posunkem zastavil družinu za sebou. Pohotově napočítala pět mnichů a dva další zbrojnoše, podle všeho šlechticův doprovod.

Je to ještě takový holobrádek, uvažovala. Skoro ještě dítě. Kdoví, jestli už ho vůbec pasovali. Vsadila by se, že pravou bitvu zná zatím jedině z vyprávění.

„Krásná panno!“ vydechl mladík a sklonil se k ní s ustaraným výrazem.

Neušlo jí, že mu u levého boku visí meč. Marně však pohledem pátrala po dýce.

„Co se stalo?“

Polkla a pokusila se uronit pár slz. Hlas se jí trásl. „Lu-lu-lupiči.“ Povedlo se. Na ušmudlané tváři se objevily nesmělé kapičky. „P-p-přepadli mě.“

Přijala nabídnutou ruku a s hranou vděčností se zvedla. To už se třásla jako osika, šaty celé od bláta a rozedrané, vlasy

rozcuchané tak, až připomínaly kštici bájně Medúzy nebo podobné bestie z Mandevillova cestopisu. Vytrvale se pokoušela očima nalézt ukrytou dýku. Že by u sebe žádnou nenosil?

Neměla na vybranou. S pláčem objala svého zachránce tak pevně, až vyjekl překvapením. A tak ani nepozoroval, jak mu oběť třesoucíma se rukama projíždí kazajku i záhyby pláště.

„Co se stalo?“

Ze šacování ji vyrušil rozčilený stařecký hlas jednoho z mnichů.

„Pane Odolene, vysvětli mi, proč jsme zastavili. Do Pardubic je ještě daleko – a nemůžeme tu jen tak postávat uprostřed hvozdů!“

„Zachraňuji tu dívku v nesnázích, velebný otče!“ odvětil mladický šlechtic toho jména a natočil hlavu k družině, kterou prve v sedle grošáka vedl. Teď je ten nejvhodnější okamžik. „Přepadli ji lupiči, celá se mi tu tře–“

Zarazil se, když na krku ucítil chladnou čepel vlastní zbraně.

Tak tady jsi ji ukryl! ušklíbla se v duchu.

„–se,“ dokončil holobrádek se sevřeným hrdlem.

Domnělá oběť se skutečně pořád třásla – a spolu s ní se nebezpečně třásla i ostrá čepel u jeho krku. Rytířovy zorničky se rozšířily, ohryzek mu bušil stejně splašeně jako srdce v hrudi, jenže útočnice zaměřila pozornost na zbrojnoše – zaslechla, jak jeden i druhý tasí. Z hloučku mnichů se ozývalo vyděšené mumlání a sem tam i úpěnlivé modlitby.

„Co to má být, pane Odolene?!“ křičel postarší mnich, jehož hlas zněl na rozdíl od ostatních rozzuřeně. „U svatého Benedikta, přece víš, že jsem slepý jak krtek! Chci vědět, co se tu děje!“

„Děje se tu přepadení,“ ohlásila jim tak rozhodně, jak v tu chvíli svedla. Drapla mládence pod krkem, přitiskla ho k sobě a obrátila se ke dvojici váhajících siláků. „Složte zbraně, nebo ho podříznu jako čuníka.“

„Poslechněte ji,“ sykl šlechtic. „Honem...“

„Prý, poslechněte ji!“ Slepý mnich údivem spráskl ruce. „To nám byl čert dlužen, že jsme si po cestě zjednali tak ustrašeného ochránce!“

Zato dívka si oddechla. Jednoduché jak facka, libovala si v duchu. Nečekala, že to bude až taková hračka. Čekala, že budou klást odpor, čekala by i...

„O tebe se postarám sám, ty čubko!“

Vykřikla bolestí, jak ji rytíř zničehonic praštil loktem do břicha. Zavrávoral, ale sevření nepovolila. O vteřinu později jí ruce zalila horká, hustá, mazlavá tekutina, takže vykřikla znovu, tentokrát samou hrůzou. Nechtěně podříznutý hejsek se svíjel a chrčel, z krku se valila krev snad do všech světových stran.

„Ne, to ne...“ zašeptala, polkla a upustila dýku. Všechno bylo špatně. Nezkušený mladík se zhroutil na kolena, s rukama přitisknutýma k probodnutému hrdlu – patrně ve snaze ještě něco pronést, avšak nevypravil už ze sebe jediné kloudné slůvko. Z očí mu sálala nenávist. Kdepak strach. Natož smutek. Ryzí a neředěná nenávist k ní.

Poodstoupila od té děsivé scény, jako by byla smyslů zbavená. Hlava se jí točila tak, že stěží vnímala, co se kolem děje. Slyšela jen řev zbrojnošů, ržání a frkání koní, bědování mnichů. Ustupovala a klopýtala, s pohledem upřeným na dlaně, z nichž kapala Odolenova krev.

„Volavko, vzpamatuj se!“

Mocný bas ji zarazil. Na ramenech pocítila sílu mužských paží. Zvedla k tomu rozhodnému hlasu zrak a čelila lapkovi, jehož znala pod přezdívkou Šváb. Hleděl na ni s upřímnými obavami.

„Klid, to se poddá.“

Neobjal ji, to by si nedovolil – jenom jí dál tiskl ramena na znamení opory. Nadechla se. Vydechla. A znovu, dokud se paseka kolem ní nepřestala točit.

Pak se osmělila porozhlédnout. Jeden z jejích kumpánů – říkali mu Mouřenín – právě v podrostu dobíjel chroptícího zbrojnoše. Další – podle divokých zrzavých vlasů dozajista Řezník – olupoval toho druhého a stahoval mu z lýtek kožené škorně. Z těl obou nebožáků trčelo několik opeřených šipek z kuše. A Profesor, ten protivně zdvořilý, nevzrušený a věčný Profesor, začal rozmlouvat s řeholníky. Aspoň že ti zůstali naživu, pomyslela si otupěle.

„Obávám se, že vás jménem pánů z Mrdic musím připravit o Bohem svěřené statky, vážení bratři,“ pronesl obřadně.

„Mrdicové,“ ucedil ten nevrlý slepec. „To jsem si mohl myslet. Nejhorší cháska, jakou svět poznal od babylonského krále Nabukadnesara.“

„Ale no tak, bratře, není třeba přehánět,“ krotil ho vůdce bandy. S těmi slovy se pousmál a pokynul lupičům, aby na vyděšené mnichy namířili samostřily. Slepec to asi sotva zaznamenal, leč otrásl se, jako by po něm sáhla smrt. „A teď to zlato, když dovolíte. Nerad bych, aby mí kolegové museli někoho z vás poslat šupem do očiště.“

Stařec neochotně přikývl. Předklonil se, vykasal kutnu a odepnul opasek s patřičně obtěžkaným váčkem.

Uhlažený Profesor ho převzal div ne s omluvou ve tváři. „Bylo mi ctí s vámi spolupracovat, ctihodní bratři. Páni z Mrdic posílají své pozdravy.“

Volavka zatajila dech. V tu chvíli jí došlo, že se tlupa chystá zajatce taky zmasakrovat. Dobře znala Mouřenínův úšklebek a postřehla, jak se Řezníkovy prsty užuž třesou na spoušti kuše. Povšimla si, že mnich s vyhaslým zrakem v očekávání téhož křečovitě tiskne víčka, jen aby neviděl ani šmouhu z té řežby. Měli jsme dohodu, hlesl skoro neslyšně hlásek uvnitř její hlavy. Dohodu, že to nikdo neodskáče. Dohodu, kterou jsem sama porušila jako první, uvědomila si vzápětí.

Naštěstí k žádnému masakru nedošlo. Profesor se prořídlé družině uklonil a hodil dívce váček obtěžkaný zlatem. Zachytila ho ve vzduchu jako cvičená komediantka.

„Postarej se o to!“ nařídil. „Jde se domů!“

SIEGFRIED

Královnin medikus po společnosti za chůze pokukoval očima specialisty. Usoudil, že muži neznalému široké škály dámských prostředků na zakrývání zubů času by se tahle protřelá osůbka musela jevit ještě přitažlivěji. Svým způsobem obdivoval, jak si

dala záležet. Hedvábnými rukavičkami a šálem zakryla nejcitlivější místa. Vrásky v obličeji překryla vrstvou jakéhosi prášku, snad arzeniku. Zdalipak je jí známo, jak zhoubné mívá účinky? A nejen na pokožku?

Neodvážil se jí zeptat. Místo toho nadhodil: „Nádherné místo, že?“

Dáma se pousmála a odhalila přitom téměř neznatelné dolíčky ve tvářích. „Kouzelné,“ přisvědčila. „Přála bych si tu pobývat na jaře, až všechno rozkvetne.“

„Proč ne? Rád tě sem zavedu i zjara.“ I on na tváři vyloudil úsměv, byť poněkud strojený, když procházeli kolem dosud útlých stromků a hnědnoucích šlahounů révy. „Měla bys vidět nefalšované vlašské zahrady velmožů ve Ferraře a v Padově. Nebo ještě raději univerzitní zahrady v Boloni. Bývají úchvatné i teď, koncem září. Připomínají mi rajskou zahradu.“

Pohládila ho po paži, poněvadž jí na stezce nabídl rámě. „Musíš mě tam vzít,“ zapředla pobaveně. „Třeba na svatební cestu!“ Pronikavost toho výroku přinutila několik ospale hřadujících holubů poplašeně vzlétnout.

„Ano, jistě, na svatební cestu,“ zamumlal Siegfried a už podvacáté se zahloubal, jestli dělá dobře. Jakmile žena začne žertovat o svatební cestě... „Ach, tady je Angelo!“ zvolal s úlevou při pohledu na sehnutá záda u rozrytého záhonu.

„*Un momento!*“ ozvalo se v odpověď, aniž se k nim muž otočil. Lékař přistoupil blíž, aby mohl sledovat, jak jeho ruce láskyplně kladou sazeničky do svědomitě vypleté hlíny. Angelova zarostlá tvář vyhlížela mimořádně soustředěně, jako by to byl takřka nadlidský úkol.

„Nemá na to lidi?“ ozvala se Siegfriedova společnice a mimoděk vyslovila to, nad čím její průvodce právě dumal.

„Blbost. Nepřipustím, aby mi někdo šahal na můj oblíbený růže,“ odsekl zahradník.

Medikus potlačil smích, zatímco dáma byla viditelně v šoku. „Jeho bratr tedy mluvil vybraněji,“ špitla mu po straně.

„Můj brácha by akorát žvanil s urozenejma. Mě mnohem víc zajímají kytky,“ prohlásil nakvašeně Angelo.

Načež si na záhon odplivl, ledabyly utřel ruce do zástěry a napřímil se. Byl o hlavu menší než Siegfried, zato podsaditý a svalnatý. I ruce měl jako lopaty. Kudrnaté vlasy se mu kroutily jako klubko zmijí. Doktora napadlo, že by mohl svou vizáží strašit horníky v jihlavských dolech.

„Pan Angelo z Florencie, majitel lékárny i této půvabné zahrady. A zde paní Oldřiška Goldnerová ze Starého Města,“ představil je a na poslední chvíli zamezil tomu, aby zahradník umatlanýma rukama jeho společníci objal a pokusil se ji políbit na obě tváře po středomořském způsobu. Místo toho se s ním po vlašsku pozdravil sám. Pak se otrásl a otřepal si hlinu z pláště.

„To jsme si mohli odpustit,“ poznamenal.

„Odpustit?“ Angelo se zamračil. „Přivítání se nesmí odbyť! A teď si dáme do nosu. Brácha už nám uvnitř něco namíchal.“

Paní Oldřiška zavrtěla hlavou tak razantně, že se jí na vlasech sotva udržel průhledný závojíček. „Jenže Sigi nepije. Sám vykládal, že jediné víno, kterého se poslední dobou dotkne, je to mešní. Vid', drahý?“

„Niccolò by nám víno ani nenabídl,“ zaprotestoval pohotově její doprovod. „Coby lékař si dovolím tvrdit, že bylinkové špiritusy z jeho laboratoře jsou prospěšné zdraví i plodnosti.“

Oldřiška Goldnerová zasněně přivřela víčka. „V tom případě bych ho měla ochutnat spíš já. Sigi se určitě spokojí s čistou vodou.“

Medikus upřel zoufalé oči na Angela, jako by očekával, že ho z bezvýchodné situace vysvobodí.

„Allora, bráchův životabudič tě... ééé... prostě tě prožene *a presto*,“ přispěchal Florentan se snaživým argumentem. Siegfried ho v hloubi duše proklel a podvolil se:

„Voda stačí.“

Společnice se do něj spokojeně zavěsila a on už se vskrytu připravoval na útrpné chvíle, které mu způsobí pohled na popíjející bratry původem z dalekého jihu, zatímco on vedle nich bude ucucávat žblabuně jako nějaké nedochůdce. Vtom zasáhl osud.

„Slyším správně, doktorku? Ty že se ode dneška napájíš vodou?“ zahlaholil dunivý, až příliš povědomý hlas.

Po boku lékárníkova bratra k nim z druhého konce novoměstské zahrady mířil další muž. Vysoký, černovlasý, černoooký, beze stopy cizího přízvuku – a přesto podle vlastních slov čistokrevný Angličan. Na každý pád poslední člověk, na kterého by tu chtěl nápadník narazit.

„Že bys vážně přebíral? Zdálo se mi, že včera večer ti chutnala spíš medovina!“ hulákal ten člověk se zřetelným potěšením, že může někomu zavařit.

„Kdo je zas tenhle hulvát, Sigi?“ otázala se Oldřiška a probodla průvodce pichlavým pohledem. „Další tvůj přítel? Pohybuj se tedy v hodně zvláštní společnosti.“

„Tohle...“ povzdechl si, „tohle je pan Gabriel z Yorku.“

„Víš ty vůbec, kdo to byl?“

Medikus seděl s ostatními pijáky okolo vyřezávaného dubového stolu potaženého sukrem a dotčeně zkoumal zakalený obsah číše, již ho vybavili.

„Oldřiška Goldnerová, vdova po Isidoru Goldnerovi. Dědička pěti domů na Starém Městě, obstožné parcely na Novém Městě, kde se teď hodně staví, majitelka poloviny jakési odlehlé venkovské tvrze a taky tuším sestřenice poloviny staroměstských konšelů, i když z bůhvíjakého kolena,“ vypočítával Gabriel z Yorku. „Zkrátka a dobře prachatá, akorát neurozená panička.“

„Přesně tak!“ Zjištění, že ten otrapa moc dobře ví, jak slibné námluvy právě zhatil, ještě zvyšovalo Siegfriedovo rozhořčení. „Ve městě v tuhle chvíli dost možná nenajdeš lepší partii. Rozhodně ne nevěstinku s přihlédnutím k mému věku a postavení.“

„Mně nevoněla,“ zamračil se Angelo. „Byla divná.“

„S tebou si to ještě vyřídím!“ obořil se na něj lékař. „Měl ses držet zpátky a chovat se slušně, ne jako sedlák. Tahle návštěva měla na Oldřišku především udělat dojem. Chtěl jsem ji zavést

do čarokrásné zahrady a podpořit ty dojmy vaším nafintěným cukrovím. Ale ne – vy jste mi prostě museli za každou cenu udělat ostudu!“

Jediný, kdo se u stolu tvářil aspoň trochu provinile, byl mladší Niccolò, který se vlastně ničím neprovinil. Zato Angličan se spokojeně šklebil.

„Můžeš být rád, že jsme tě téhle vynikající nevěstinky zbavili včas,“ prohodil. „Říkáš si ‚vyšetřovatel‘, a přitom nic netušíš. Copak se ti nedoneslo, co se o Goldnerce povídá? Že její drahý choť nenatáhl bačkory jen tak z plezíru?“

„Za vyšetřovatele se ani náhodou nepovažuju. A nedoneslo se mi nic jiného než prachsproště pomluvy šířené rodinami jejích konkurentů. Není žádným tajemstvím, že Velflové nemohli starému Goldnerovi přijít na jméno. A že mají strach i z vdovy po něm.“

„Ach, nebohý mistře Siegfriede!“ Gabriel z Yorku teatrálně sepjál ruce, jako by se chystal odříkat celý Otčenáš. „Takhle se nechat oblbnout ženskou! Ne že bys s tím neměl zkušenosti... Jenže abys věděl, čirou náhodou znám toho neřáda, kterého si Goldnerka na špinavou prácičku najala.“

„Pane z Yorku, kde jsi proboha narazil na takového člověka?“ podivil se za všech okolností uměřený Niccolò.

„Kde asi? Prostě se po čase sešel se svými kumpány,“ umlčel ho doktor. Na uklidněnou si pořádně zavalil léčivého zázraku vyrobeného florentskými sourozenci. Anýz, kardamom, zázvor, možná pár bobulek jalovce... sumíroval si v duchu. A hlavně spousta lihu. Ten teď bude věru zapotřebí. „Chceš mi naznačit, že jsem si málem vzal travičku?“ nadhodil.

Angličan pokrčil rameny. „Vyčkej času jako husa klasu, doktůrku. Jestli tě to uklidní, ten chlap je svým způsobem umělec. Zamaskovat působení jedu jako stařeckou tupost dá zabrat. Navíc uznávám, že Goldnerka není ve svých letech úplně k zahození. Když se nad tím pořádně zamyslím, jako vražedkyně mi přijde docela vzrušující.“

„Máš divný známý, mistře Siegfriede,“ zahučel Angelo z Florencie. „A tadyhle pan Angličan zase divný chutě. Co je rajcovního na švihlý mordýrce?“

Sotva lékař spatřil, že se Gabriel nadechuje k pádné odpovědi, rázně ho uřal v rozletu. „To teď nehodlám rozebírat. Mě mordýřky nepřitahují ani v nejmenším. A co se týká divných známostí, pane Angelo, zrovna ty mi máš co vyčítat. Naposledy jste mi tu vnucovali výplody pana di Rienzo, co se bláhově domnívá, že skrze našeho krále promlouvá Duch svatý. A jak ten pomatenec skončil?“

Hostitel svažl obočí. „V roudnický šatlavě. Jsou to papeženský... é... ty... intriky.“

„Dovolím si zneuctěného pana di Rienzo bránit,“ vložil se do hovoru jeho mladší bratr. „Bez ohledu na to, co si myslíte o proroctvích a sudbách, sdělil Jeho Veličenstvu v podstatě pravdu. Itálie nyní potřebuje jeho pomoc. Ne-li záchranu, dalo by se říct, pokud nemá padnout do rukou milánského baziliška Viscontiho, který halí svou klikatou zmijí kůži do červené kardinálské kleriky. Nebyla to jen moje rodná Florencie, kdo opakovaně trpěl milánskou zvůlí. A kde vězel římský král, aby nás ochránil? Ten si ještě ani nedomohl do Říma pro císařskou korunu a do Milána pro železnou korunu lombardskou. To by jinak hadovi vytřel zrak!“

„Pánové.“ Angličan si protřel unavené oči a spěšně si dolil pohár dalším přidělem bylinkové směsi. „Jak rychle jsme se to dostali od zajímavých témat k politice? Nemůžeme se vrátit k tomu, jak si náš milý doktůrek namlouval krvelačnou vdovičku? Ze setkání s posledním vykonavatelem jejích ctnostných příkazů jsem si odnesl spoustu mimořádných poznatků. Věřili byste třeba, že se mu pokoušela splatit část dluhu vlastním tělem? Prý má na prsou takový páreček mateřských znamének, připomínající tvarem a umístěním...“

Siegfried vstal od stolu jaksepatří hlučně, aby přerušil výklad, v němž se ten posměváček rozhodl oba napjatě poslouchající Florentány seznámit s intimní fyziologií jeho vyhlédnuté družky. Snad se toho zdrží přinejmenším v jeho přítomnosti.

„Když mě omluvíte, mám teď povinnosti u královny,“ oznámil a ucítil, jak se mu motá hlava. Měl by to přičítat omamné pálenice, nebo řečem toho nestoudníka? A nejhorší na tom bylo,

že mu věřil. Bolestně si připomněl, v jakých kruzích se tenhle vlezlý chlap pohybuje a kolik hanebností už napáchal v žoldu bývalého zaměstnavatele, jímž nebyl nikdo jiný než vypasený pražský arcibiskup.

„... a vsadil bych se, že i tam má zajímavá znaménka,“ vedl si svou Gabriel z Yorku. Královnin medikus už jeho líčení nevěnoval pozornost. Na jeden večer tu padlo o čarodějnických znameních až dost. Krátkým stiskem ruky se rozloučil s oběma Florentány a vyšel na ulici. Při pohledu na potemnělé nebe zaklel. Stmívalo se a na nose mu přistála obrovská kapka. Přidal do kroku.

Než dorazil k bráně Pražského hradu, měl pocit, že v té slotě promokl až na kost. Marně se cestou pokoušel schovávat pod štítý domů – většinou už se tam tísnilo rozčilení trhovci přicházející o tržby a houfy nádeníků, které naopak těšilo, že mají na chvíli volno. Znechuceně pohlédl na své nové boty, zahnuté do špičky podle francouzské módy, nyní celé zabahněné a odřené. Ve staroměstských a malostranských uličkách vždycky stála jen přeprška, a člověk se rázem brodil blátem jako někde na poli za městem.

„Jsem mistr Siegfried z Wölfelsdorfu, lékař královny Anny!“ vyštěkl na oddíl strážných, kteří mu zastoupili cestu do hradu.

„To může říct každéj,“ namítl chlap s ušima, jež mu odstávaly jako čtveráčkovi rolničky. Byl o hlavu menší než Siegfried a vysílal k němu pohled zarputilce, který kdesi dostal vyhazov, takže v téhle práci mete jako nové koště a má potřebu tvářit se důležitě. „Podle mě připomínáš spíš pobudu.“

Lékař potlačil touhu poslat ho do horoucích pekel. „Vážně?“ odsekl. „Vyzkoušej si mě z anatomie, jestli máš chuť a znalosti. Královna mě očekává a ty bezesporu nechceš, abych jí oznámil, kdo mě tu zdržoval.“

Snaživce to nevyvedlo z míry. „I kdyby sis nevymejšlel, povinnost velí tě prohledat. Shora přišel rozkaz obzvlášť dbát na bezpečnost. Leze nám sem kdekdo. Nějaký zbraně?“

„Jenom nutné vybavení, ale...“ Než stačil větu dokončit, chytila ho dvojice strážných pod velením ušatého skřeta z obou stran. Cítil, jak mu prohmatávají plášť, kazajku, opasek, kalhoty, až nakonec došlo taky na slabiny. Třetí pacholek mu mezitím vytrhl brašnu, otevřel ji a začal se v ní přehrabovat.

„Hej, ty!“ osopil se na něho Siegfried, konečně schopný se hnout. „Nech to být! Ksakru, je v tom spousta vzácností, ty mameluku... Hej!“

S narůstající hrůzou v očích sledoval, jak strážný vyhazuje z brašny svitky pergamenu, mastičky, oleje a pak i nástroje. Na zemi tak skončila jeho vzácná berylová zvětšovací sklička, trokar i trepan, než se neohrabané ruce toho zmetka s triumfálním výrazem zmocnily sady chirurgických nožů.

„Mrkni na to, Chvale,“ předvedl kořist ušatému veliteli. „To vypadá jako parádní vrahounská výbavička!“

„Heleme se. Na co to máš, mizero? Chystáš se podříznout Její Veličenstvo, co? Nebo vykuchat našeho malýho následníka? Vysyp to, nebo zejtra visíš na šibenici!“

Pohár trpělivosti přetekl. Nejenže mu ti zatracení italští násoskové překazili skvěle naplánované romantické dostaveníčko. Nejenže mu Angličan – další zpropadený cizák – znechutil slibné námluvy tvrzením, které si klidně mohl vycucat z prstu, ačkoli by se docela dobře mohlo zakládat na pravdě. Nejenže při výšlapu k hradu zmokl jako myš. Teď ho k tomu všemu ještě ponížují tupí zbrojnoši, chmatají po instrumentech nevyčísitelné hodnoty a vystavují je neblahému počasí.

„Strážce!“ vykřikl. „Chci slyšet tvé jméno a taky hodnotu a původ!“ Obořil se na ostatní. „A od vás jakbysmet, holomci! Možná se naučíte troše úcty, až vás pan Hroznata strčí na pár dní do šatlavy a čas od času zlíská! Nemyslete si, že potom přilezete s prosíkem, abych kurýroval vaše podlitiny a šrámy.“

Na okamžik se zazdalo, že se ušatec chystá cosi namítnout. Snaživě otevřel ústa dokořán a zase je urychleně zavřel, když spatřil výrazy zbylých zbrojnošů. Nejedem už musel výchovné metody pana Hroznaty poznat na vlastních zádech.

Siegfried se zmocnil chirurgických nožů a opatrně je uložil

zpátky do brašny, zatímco členové hradní stráže upřeně zírali na špičky svých zablácených bot.

„Za starých časů bych nechal pověsit já vás,“ zamumlal jim na rozloučenou. Kdepak, za starých časů byste se totiž mých věcí neodvážili ani dotknout, opravil se v duchu. „Jenže každá změna je k horšímu. A teď už sakra otevřete tu bránu, protože dědic vašeho krále se slouhům podřizovat nebude!“

„Jeho Veličenstvo kralevic vypadá zdravě,“ konstatoval po prohlídce následníka trůnu.

Ve skutečnosti mu věnoval pramálo času. Poslechl si jen, jak dýchá, zběžně prohlédl, zda nemá na těle podezřelé skvrny, a namátkou zkontroloval, jak reaguje na obvyklé podněty. A honem vrátil urvané batole kojné, aby ho odnesla co nejdál.

„A zavři za sebou!“ nařídil jí popuzeně.

Utřel si ruce do připravené osušky a v duchu si spílal, že se nechal namočit do tak nevděčného úkolu. Pečovat o následníkovu zdraví, jaká čest... Na lékařské fakultě v Montpellieru ho sice vyškolili v ledasčem, ale rozhodně ho neučili, jak vydržet s věčně ubřečeným spratkem, který se v jeho blízkosti jako na potvoru bez ustání pomočuje. A přes to přese všechno musí tohle mrně oslovovat tak, jak káže dvorský mrav.

„Mohu prohlédnout i tebe, má paní?“

Obrátil se ke královně, jež vyšetření svého dítěte sledovala beze slova. Všiml si, že se synka opět ani nedotkla. Nepohládila ho, nepochovala ho, jako by se snad malého bála. Vzhledla k lékaři a v očích se jí zračila nezměrná únava.

„To není třeba, mistře. Cítím se dobře. Hlavní je beztak zdraví prince Václava. Je to následník trůnu, jediný mužský potomek. Kdyby se mu něco stalo, mému choti by to zlomilo srdce.“

„Na tvém zdraví záleží úplně stejně,“ připomněl Siegfried. Zamračil se a přistoupil k ní blíž. Měla bledou kůži a pod očima se jí dělaly kruhy. Napadlo ho, jak moc za těch devět měsíců od porodu zestárla. Už ani zdaleka nevypadala jako nezkušená

dívka z Falce, přestože vyhublou postavou i tuctovými rysy vznešenou královnu stále nepřipomínala. „Ještě se ti špatně spí?“

Prisvědčila.

„Změnila jsi jídelníček, jak jsem ti doporučoval? A co můj odvar z meduňky a máty, nepomáhá?“

„Jenom se mi z něj točí hlava, mistře.“

To proto, že jsem ti do něj přimíchal makový odvar, doplnil v duchu Siegfried. Jestli tě neuklidní tohle, nezabere už nic. „Zamyslíš se, co by se ještě dalo podniknout,“ přislíbil. „Musíš o sebe víc pečovat, má paní. Vyhýbat se časté zvěřině, nezatahovat po ránu záclony a nechat na sebe působit blahodárnou sílu slunečního svitu.“ Na okamžik se odmlčel. „A to víno před spaním bys měla užívat uvážlivě. Jeho přemíra způsobuje člověku zlé sny.“

Nepředpokládal, že tím urozenou pacientku rozesměje. „Jsem ráda, že se to dovídám zrovna od tebe, mistře. Ještě před sňatkem mi dvorní dáma Eufemie prozradila, žeš jí ve své milé společnosti doporučoval pravý opak!“

„Ach tak...“ Žertovné rýpnutí ho nepobavilo. „Jak vidno, klepy se šíří rychle. Můžeme být rádi, že tvá bývalá důvěrnice je v bezpečné náruči pana z Dražic a neřídí se mými nanicovými radami.“

„Víš, mistře, je to tady teď bez ní úplně jiné. A taky bez Kláry.“

Strnul. Mohl tušit, že na jeho ztracenou schovanku zase dojde. Zatímco sám se rozhovorům o falešné neteři vyhýbal jako čert svatému Prokopovi, královna Anna na ni zaváděla řeč div ne při každém setkání. Z nějakého důvodu si ji ve svém fraucimoru oblíbila, nehledě na to, jak nevděčně se ta lasička zachovála k ní i k Siegfriedovi.

„Odpusť.“ Sklopila zrak, když spatřila jeho výraz ve tváři. „Je lepší o tom nemluvit.“

To si piš, prisvědčil v duchu.

Přesto pokračovala. „Jenom je mi z toho ukrutně smutno. Eufemii jsem se mohla svěřit s čímkoli a s Klárou jsem si zase povídala o celém širém světě. Tolik jsem se toho od ní naučila.

Jenže s novými dvorními dámami si nemám co říct. Vůbec je neznám – a ony se ke mně chovají jako... no, jako ke královně.“

„Uznávám, že tímhle neduhem moje neteř nikdy netrpěla,“ zamumlal medikus a zkoušel připadnout na důstojnou výmluvu, jak by se z hovoru vyzul. „Má paní, vážou mě bohužel ještě povinnosti ke studentům. Ráčíš mě omluvit?“

Než ho však stačila propustit, otevřely se dveře do jejích komnat a Siegfried s nepříjemným pocitem v žaludku shledal, že návštěvníka poznává. Jako obvykle se prelát ani neobtěžoval dát ohlásit a stráže ho bez reptání vpustily. Arnošt z Pardubic, arcibiskup pražský a druhý muž říše, se před panovnicí uklonil, jak jen to jeho otlá postava dovoľovala.

„Veličenstvo, odpusť mi mou neomalenost,“ pronesl někdejší Siegfriedův zaměstnavatel, „leč přináším zprávy, které nesnesou odkladu. Domníval jsem se, že bys je měla slyšet přímo ode mě.“

Lékař si povšiml, že se host neusmívá, jak mívával ve zvyku. Ne že by jeho úsměvům kdy věřil.

Ani královnu jeho příchod nepotěšil. „Otče, o jakých zprávách to mluvíš?“

„Týkají se tvého manžela,“ sdělil arcibiskup a postávajícímu doktorovi věnoval pouze chladný pohled. „Raději bych ti je sdělil v soukromí.“

Její Veličenstvo prudce zavrtělo hlavou. „Nesmysl! Mistr Siegfried má moji plnou důvěru. Tak už mluv, otče Arnošte!“

Prelát se znovu s pohrdáním zamračil na dávného podřízeného a pak pokrčil rameny. „Když si to přeješ, Veličenstvo. Král Karel je...“

... mrtvý, doplnil v duchu lékař. Jestli se muž v postavení pražského arcibiskupa zdráhá mluvit na rovinu, musí být situace kromobyčejně vážná. Dokonce mu připadalo, jako by se v jindy ledových Arnoštových očích objevil záblesk smutku. Ostatně se s panovníkem znali od mládí.

„Král Karel je zraněný. A podle spěšného posla z Lichtenburku velice vážně. O celé záležitosti právě rokuje královská rada, aby se dohodla na dalším postupu.“

Královna Anna oněměla. Jestliže už předtím vypadala sešle a nevyspale, v jediném okamžiku zestárla o dalších pár let. „Spěšný posel z Lichtenburku...“ Skoro to zašeptala. „Zraněný... Co se mu stalo, otče arcibiskupe... Milosti?“

„Zřejmě se poranil následkem pádu z koně. Podrobnosti mi nejsou známy. Královské páže ho našlo nedaleko od hradu a zburcovalo posádku. Je prý v péči lazebníka, nic bližšího nevím.“

„V péči lazebníka?!“ To už se Siegfried neudržel. Bylo sice nabíledni, že do podobných záležitostí nemá co mluvit, nicméně představa natvrdlého venkovského ranhojiče ho vyděsila. „Obyčejného bradýře? Vždyť ho zabije!“

Arcibiskup zakroutil hlavou. „Ptal se tě někdo na tvůj názor, *mistře*?“ Jeho univerzitní titul jako obvykle vyslovil se značnou jízlivostí. „Věnuj se zde laskavě svým povinnostem a osudy říše ponech na královské radě.“ Znovu se obrátil ke královně. „Paní, slibuji, že udělám všechno pro to, aby se tvůj choť zotavil a v pořádku se vrátil domů.“

A uklonil se – s úmyslem se z jejích komnat vzdálit.

„Vezmi mě okamžitě na tu vaši radu, otče arcibiskupe!“

Siegfried, který uraženě mlčel, překvapením zalapal po dechu. Ještě nikdy neslyšel Annu Falckou promluvit tak rezolutně. Znělo to téměř panovnický, ne-li panovačně.

„Veličenstvo...“ Preláta to zjevně překvapilo stejnou měrou. „Nerad bych tě zatěžoval nudnými jednáními. Slibuji, že tě včas nechám o všem zpravit. Důležité teď je, aby byl v pořádku Karlův nástupce.“

„O prince Václava neměj obavy, otče. Je zdravý a v dobrých rukou. Chci, abys mě bez meškání vzal na jednání rady. A mistr Siegfried tam půjde se mnou.“

Tentokrát už se Arnošt z Pardubic způsobně neuklonil. Pouze pokrčil rameny a jeho masité rty se zkroutily.

„Jak je libo, Veličenstvo.“

To je prostě neuvěřitelné, soptil v duchu lékař, když vešli do síně, již se rozléhaly rozčilené hlasy. Tady že se schází nezávislá rada státu? V arcibiskupském paláci?

Jak její členové začali brát na vědomí trojici příchozích, postupně umlkali. Siegfried neměl ponětí, jestli se v tom odráží strach z všetečného církevního hodnostáře, anebo nenadálá přítomnost královny. Zatímco na ně důležití mužové říše upírali napjaté pohledy, snažil se jejich obličej zařadit.

Některé nepoznával vůbec, snad to byli vyslanci ze Svaté říše římské, podle jeho mínění nejpravděpodobněji Sasové, pro něž měl vladař slabost. Některé letmo znal, například stárnoucího Vaňka z Vartenberka s přepečlivě nakrouceným vousem, nejvyššího číšníka Království českého. Zahlédl i královského stolníka Zbyňka Zajíce, jemuž se přezdívalo Zamořský, protože jako jeden z mála českých šlechticů v mládí podnikl strastiplnou pouť do Jeruzaléma. A samosebou tu nemohl chybět mladší Bušek z Velhartic, na vkus průměrně vzrostlého Siegfrieda až nepříjemně vysoký silák s vystrčenou bradou. Panovníkův komoří na rozdíl od ostatních stál a vše nasvědčovalo tomu, že ho příchod nezvaných hostů zastihl uprostřed plamenného projevu.

Právě Bušek se také jako první vzpamatoval.

„Co to má znamenat, biskupe?“ vyjel na Arnošta z Pardubic. „Proč je tady ona?“ Královně projevil úctu pouze letmým kývnutím. „A co je zač ten chlap?“

Prelát se užuž nadechoval k odpovědi, jenže Anna byla rychlejší. Postoupila pár krůčků do popředí tak, že stanula téměř uprostřed síně.

„Chceš mi snad upírat právo zajímat se o život vlastního chotě, pane z Velhartic?“ pronesla uraženě. „A co se týká mého společníka, věz, že je to znamenitý lékař Siegfried z Wölfelsdorfu. Zajisté jsi o něm už slyšel.“

Medikus smekl mistrovskou čapku a hluboce se velmožům uklonil.

„Ovšem...“ Bušek jako by na okamžik ztratil vládu nad řečí. „Ovšem chci upozornit ve vši úctě, Veličenstvo, že žena a felčar –“

„Není to žádná obyčejná žena, nýbrž královna,“ vmísil se mezi ně mírně Zbyněk Zámořský, který jako jediný ze shromážděných zachoval klid.

„A já nejsem žádný felčar. Jsem doktor lékařských věd a mistr svobodných umění,“ dodal Siegfried polohlasem, i když věděl, že teď by bylo bývalo lepší mlčet.

Arcibiskup Arnošt obratně využil nastalého ticha a rozhodl se zjednat v místnosti pořádek. „Pan Zajíc má pochopitelně pravdu. Její Veličenstvo není žádná obyčejná žena,“ zopakoval. „A z titulu svého postavení se ptá na zdravotní stav svého chotě. Tak jako tak nebude zasahovat do vašich rozhodovacích práv.“

Anna Falcká přisvědčila.

„Rač se tedy posadit, má paní. Moji služebníci se už postarají o tvoje pohodlí.“

Ještě než to dořekl, přispěchala k panovnici dvojice lokajů, aby ji uvedla do čela stolu. Uvolnil ho pro ni sám arcibiskup. Třetí sloužící před královnu postavil po okraj naplněnou číši a zůstal s karafou stát po jejím boku, připraven dolévat.

Jak se ostatně dalo čekat, usadili lokajové Siegfrieda do rohu mezi dva německé šlechtice. Nic k pití ani k jídlu mu nenabídli – taková už byla arcibiskupova pohostinnost –, a tak se vlastnoručně zmocnil nejbližšího džbánu a odlil si do sousedova prázdného koflíku.

„*tschuldigung*,“ zašeptal s pousmáním. Sotva ochutnal víno z Arnoštových sklepů, cítil se tu o poznání pohodlněji.

„Pánové.“ Královna promluvila jako první, jelikož shromáždění velmoži se i nadále ostýchali. „Tak řekne mi už konečně někdo, co se mému muži stalo? Kde je ten spěšný posel, který doručil zprávu o jeho zranění?“

Hostitel se otočil k jednomu z mnoha lokajů a luskl. Nyní však trvalo hodnou chvíli, než do ztichlé síně rozvážně vstoupil světlovlasý muž středního věku. Jeho tvář nebyla lékaři povědomá, zato hned poznal znak na obnošeném varkoči: osmihrotý bílý kříž johanitů v rudém poli.

„Sir Walter doprovázel Jeho Veličenstvo na hrad Lichtenburk, je to tak?“ předeštl Arnošt z Pardubic.

Johanita přisvědčil. „Přesně tak, Milosti.“

„Co je ten člověk vůbec zač?“ škaredil se nahlas Bušek z Velhartic.

„Sir Walter je rytíř ze strakonické komendy. Veličenstvo si ho osobně vybralo za svůj doprovod,“ vysvětlil za posla arcibiskup.

„Nikdy jsem ho po králově boku neviděl,“ zamumlal komoří. „A nikdy jsem o něm ani neslyšel. Co dělal Karel na Lichnici? Proč mi nikdo neoznámil, že odjíždí?“

Siegfriedovi neušlo, jak se panovníci třesou rty. Ani ona se svého chotě neodvažovala na veřejnosti oslovit křestním jménem. Bůhví, snad mu tak říkala aspoň v soukromí, ale spíš by sázel na to, že ti dva spolu až na početí syna žádné soukromí nesdíleli.

„Jeho Veličenstvo se mi se svými úmysly nesvěřuje,“ odpověděl stroze johanita.

„Určitě to musela být lovecká výprava,“ utrousil Vartenberk a konečky prstů si upravil knír. „V okolí lichnického hradu je spousta zvěře. Však proto ho taky král vykoupil, víme?“

Zbyněk Zámorský se už nadechoval k odpovědi, patrně aby přidal i očividné strategické výhody koupě tak mocné pevnosti vévodící Železným horám, avšak včas se zarazil, neboť bylo třeba dát přednost královně.

„Co víš o zranění mého chotě?“

Johanita se zachmuřil a zamyšleně si promnul bradu. „Je na tom hodně zle, Veličenstvo. Našli ho ve stavu, jako kdyby ho podupali divocí koně. Ležel celý zkroucený a polámaný ani ne deset minut jízdy od hradu. Sotva dýchal. Jakmile jsme ho uložili na lůžko a svěřili ho do péče místního lazebníka, odjel jsem směrem ku Praze. A posel Odolen chvátal se dvěma svými zbrojnoši do Pardubic, aby požádal o pomoc tvého pana bratra, Milosti,“ pokývl směrem k hostiteli. „Domnívali jsme se, že jeho lidé by mohli být na Lichtenburku dřív.“

„Odolen? A kdo je zas ksakru Odolen?“ cílil se Bušek z Velhartic.

„A dobře jsi udělal, synu,“ usmál se Arnošt, jako by se králův věrný přítel vůbec nevztekal. „Pokračuj.“

„Krom toho jsme poslali pro faráře. Kdyby nedejbože bylo třeba posledního pomazání.“

Anna Falcká vydechla a ruce se jí roztráslы ještě víc.

„Cožpak v družině neměl duchovního?“ podivil se jako vždy prakticky založený Zbyněk Zamořský. „Neobvyklé.“

Siegfried v duchu přitakal. Nemohl sice tvrdit, že by panovníka znal – vždyť spolu zatím prohodili sotva několik vět –, avšak na základě toho, co se doslechl o Karlově zbožnosti, připadalo i jemu nanejvýš podivné, že by se na hon vypravil bez zповědníka. Věří už tolik ve své božské vyvolení, že se ani neděsí nenadále smrti bez náležitého rozhrěšení?

Královna jeho pochybovačné myšlenky uřála. „Je možné ho odtamtud převést? Dostat ho domů?“

Sir Walter pokrčil rameny. „V tomhle stavu? Vždyť jsme ho sotva dostali ten kousek zpátky na hrad. Museli jsme ho odnést na nosítkách. Nedokážu si představit, jak bychom ho vezli až do Prahy.“

„Když dovolíte,“ ozval se lékař v dobré víře, že jako odborník může k debatě přispět. „Podle popisu pana Waltera bych odhadoval, že Jeho Veličenstvo má poraněnou páteř. Jakékoli delší přesuny by v jeho případě mohly mít osudné následky.“ Kratičce se zamyslel. „Jenže pokud zůstane v rukou nějakého hradního neumětela, nebudou jeho vyhlídky o mnoho lepší.“

Bušek z Velhartic se znovu vyškrábal na nohy, tentokrát už lehce vrávoravě. Siegfried si všiml, že má před sebou prázdnou číši.

„Dost bylo řečí!“ Praštil pěstí do stolu, až z okolních pohárů vyšplouchlo víno. „Náš král nemůže ležet jen tak, bez ochrany, na nějakém hrádku na konci světa! Svolám pár nejsilnějších rytířů a mistra Tremaxima, aby na Karla dohlédl. Postaráme se o to, aby se v pořádku vrátil domů!“

„Mistra Tremaxima?“ Lékař se zhrozil. „Toho šarlatána, co na veškeré neduhy přikládá orlí kameny?“

„Máš snad v záloze něco lepšího?“ obořil se na něj Bušek. „Učené spisky, co? Bezcenná lejstra. Abys věděl, Tremaximův kámen mě zbavil několikaměsíčních bolestí hlavy. Cos kdy dokázal ty?“

„Zachránil mi život,“ pronesla královna Anna suše dřív, než se medikus stačil hájit osobně. „Stejně jako zachránil život následníkovi trůnu. Jestli na Lichtenburk zamíří spěšná výprava, trvám na tom, aby se jí zúčastnil i mistr Siegfried. A aby ji vedl otec Arnošt.“

Arcibiskup pražský se rozzářil. Nečekané vyjádření podpory ze strany panovnice ho zřetelně potěšilo.

„Přestože netoužím po ničem víc než bez okolků navštívit svého přítele, nemohu v tuto chvíli Prahu opustit. Nicméně slibuji ti, Veličenstvo, že pošlu spolehlivého muže, jenž doprovodí zde pana Buška, jeho družiníky i mistra Siegfrieda.“

Pán z Velhartic zmateně postával s prázdnou číší v ruce. Střídavě zíral na královnu i na preláta, jako by pořád nechápal, co přesně ta slova znamenají. Má být s rozhodnutím spokojený? Nebo je zaděláno na potíže?

Lékař se popravdě řečeno cítil podobně. Dílem se dmul pýchou, jakým způsobem o něm jeho paní smýšlí, dílem si však uvědomoval, že ho právě s plným arcibiskupovým posvěcením vysílají z Prahy kamsi na konec světa.

Když se smíšenými pocity opouštěl palác, stiskla mu Anna Falcká ruce a zašeptala: „Musíš za ním.“ V očích se jí zaleskly slzy, přestože si ještě před pár okamžiky počínala tak sebevědomě. „Musíš mu pomoci!“

Naprázdko polkl a ucítil, jak se mu svírá hrdlo. A pak mlčky přisvědčil.

OBSAH

I. Medikus	---	9
II. Diletant	---	29
III. Stařec	---	54
IV. Přivandrovalec	---	73
V. Návnada	---	100
VI. Kořist	---	129
VII. Zachránce	---	161
EPILOG: Vrah	---	182

FRANTIŠEK KALENDA

Zlomený král

DETEKTIVNÍ PŘÍBĚH
Z DOBY KARLA IV.

Druhý díl trilogie

Redigoval Petr Matoušek

Obálku navrhl Michal Houba

Typografie Vladimír Verner

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

roku 2018 jako svou 1726. publikaci

Odpovědná redaktorka Marie Válková

Vydání první. AA 9,59. Stran 200

Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.

Doporučená cena 248 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

Víta Nejedlého 15, 130 00 Praha 3

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-622-2